

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle työllisyyden edistämisen kuntakokeilun voimassaolon jatkamista koskevaksi lainsäädännöksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle työllisyyden edistämisen kuntakokeilun voimassaolon jatkamista koskevaksi lainsäädännöksi (HE 17/2022 vp): Asia on saapunut työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- erityisasiantuntija Juha Keski-Koukkari, työ- ja elinkeinoministeriö
- neuvotteleva virkamies Lari Anttonen, työ- ja elinkeinoministeriö
- oikeudelliset palvelut -yksikön päällikkö Raisa Erma, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- johtaja Tiina Korhonen, KEHA-keskus
- juristi, johdon tuki Tuomas Kallio, Uudenmaan TE-toimisto
- maahanmuutto- ja työllisyysasioiden johtaja Ilkka Haahtela, Helsingin kaupunki
- työllisyyspalvelujohtaja Taisto Tuominen, Lahden kaupunki
- työllisyysjohtaja Regina Saari, Tampereen kaupunki
- projektikoordinaattori Jari Lindström, Suomen Kuntaliitto
- pääluottamusmies Kari Reponen, Ammattiliitto Pro ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- opetus- ja kulttuuriministeriö
- sosiaali- ja terveysministeriö
- Kansaneläkelaitos

Valiokunnan mietintö TyVM 2/2022 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annettua lakia siten, että se olisi voimassa 31.12.2024 asti. Samalla esitetään kumottavaksi työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain säännös, jossa säädetään asiakkaiden ohjaamisen kokeiluun päättämisestä ennen työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain voimassaoloajan päättymistä.

Esityksessä ehdotetaan myös julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 9 luvun 1 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamista siten, että julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 9 luvun väliaikaisen 1 §:n 3 momentin voimassaoloa jatkettaisiin 30.6.2025 asti. Lisäksi ehdotetaan työttömyysturvalain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamista siten, että työttömyysturvalain 2 a luvun väliaikaisen 14 a §:n voimassaoloa jatkettaisiin 30.6.2025 asti.

Lakimuutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.8.2022.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Maaliskuun 2021 alussa voimaan tullut työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annettu laki (kuntakokeilulaki) on nykyisellään voimassa 30.6.2023 asti. Kyseisellä lailla TE-toimistojen tehtäviä on siirretty kuntien vastuulle. Hallituksen esityksessä kuntakokeilulain voimassaoloa ehdotetaan jatkettavaksi 31.12.2024 asti, jotta TE-palveluiden järjestämisestä kuntapohjaisesti voidaan saada lisää kokemuksia, jotka ovat tarpeen valmisteltaessa TE-palveluiden pysyvää siirtoa kuntiin. Lakimuutoksen valmistelussa on esityksen mukaan ilmennyt myös eräitä muita muutostarpeita, joiden toteuttamista ehdotetaan samassa yhteydessä.

Hallituksen esityksen mukaan kuntakokeilun jatkamisella mahdollistetaan työllisyyden hoidon palvelumallien kehittäminen edelleen vuosien 2023 ja 2024 aikana ennen TE-palveluiden järjestämisen pysyvää siirtoa. Jatkamalla kuntakokeilua TE-palveluiden asiakkaat voidaan säästää tarpeettomilta siirroilta valtion ja kunnan toteuttamien TE-palveluiden välillä. Lisäksi TE-toimistojen henkilöstö säästyy ylimääräisiltä siirroilta valtion ja kunnan välillä. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää esitystä tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa usea taho nosti esille työllisyyden kuntakokeilujen resursseihin liittyviä näkökohtia. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta viittaa tältä osin aiemmin antamaansa mietintöön (TyVM 16/2020 vp), jossa valiokunta mm. toteaa pitävänsä välttämättömänä, että kokeilun toimeenpanon asianmukaisesta resursoinnista huolehditaan. Resursoinnin riittävyyttä on tarpeen arvioida määräajoin, jotta työnhakijoiden lakisääteisen palvelun toteutuminen ei vaarannu. Mahdolliset lisäpanostukset työllisyydenhoitoon on jaettava tasapuolisesti kokeilukuntien ja työ- ja elinkeinotoimistojen kesken, huomioitava tapahtuvat muutokset ja varmistettava, että resurssit kohdentuvat tarkoituksenmukaisesti. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää lisäksi tärkeänä, että kokeilualueen kuntien ja työ- ja elinkeinotoimistojen yhteistyö sujuu joustavasti siten, että henkilöstö- ja muita resursseja hyödynnetään tehokkaasti.

Valiokunnan mietintö TyVM 2/2022 vp

Lopuksi valiokunta painottaa palveluiden saatavuuden osalta aiemmin (TyVM 16/2020 vp) esittämiään huomioita siitä, että kuntakokeiluun liittyy mittavia henkilöstö- ja toimivaltamuutoksia, jotka vaikuttavat siihen, miten ja millaista palvelua niin kuntakokeiluun osallistuvat kuin sen ulkopuolella olevat asiakkaat saavat. Valiokunta tähdentää asiakkaan näkökulmaa ja toteaa, että vaikka kokeilussa jonkinasteinen ero palvelutarjonnassa on hyväksyttävä, on tärkeä varmistaa kaikkien kokeilun kohderyhmään kuuluvien ja työ- ja elinkeinotoimiston asiakkaiden yhdenvertainen ja tasa-arvoinen palvelu.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 17/2022 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen.

Helsingissä 17.3.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Aino-Kaisa Pekonen vas
varapuheenjohtaja Katja Taimela sd
jäsen Kim Berg sd
jäsen Bella Forsgrén vihr
jäsen Tuomas Kettunen kesk
jäsen Markus Lohi kesk
jäsen Niina Malm sd
jäsen Anders Norrback r
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Arto Satonen kok
jäsen Ruut Sjöblom kok
jäsen Sofia Virta vihr
varajäsen Mikko Lundén ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

istuntoasiainneuvos Miika Suves